

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2014/36/ES

2014 m. vasario 26 d.

dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir buvimo tikslu dirbti sezoniniais darbuotojais sąlygų

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 79 straipsnio 2 dalies a ir b punktus,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽²⁾,laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽³⁾,

kadangi:

- (1) siekiant palaipsniui sukurti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) numatomos priemonės, kurias reikia patvirtinti prieglobsčio, imigracijos ir trečiųjų šalių piliečių teisių apsaugos srityse;
- (2) SESV nustatyta, kad Sąjunga turi plėtoti bendrą imigracijos politiką, kurios tikslas – užtikrinti, kad visais etapais migracijos srautai būtų veiksmingai valdomi, o su teisėtai valstybėse narėse esančiais trečiųjų šalių piliečiais būtų elgiamasi sąžiningai. Tuo tikslu Europos Parlamentas ir Taryba turi patvirtinti priemones trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir buvimo sąlygų ir jų teisių apibrėžimo srityje;
- (3) 2004 m. lapkričio 4 d. susitikime Europos Vadovų Tarybos priimtoje Hagos programoje pripažinta, kad teisėta migracija bus svarbi skatinant ekonomikos plėtrą, o Komisijos buvo paprašyta pateikti teisėtos migracijos politikos planą, įskaitant priėmimo tvarką, kuriuo remiantis būtų galima greitai reaguoti į kintančius migrantų darbo jėgos darbo rinkoje poreikius;

(4) 2006 m. gruodžio 14–15 d. susitikime Europos Vadovų Taryba susitarė dėl įvairių veiksmų 2007 m. Tie veiksmai apima tinkamai valdomos teisėtos imigracijos politikos, kuria būtų visiškai gerbiama nacionalinė kompetencija, suformavimą siekiant padėti valstybėms narėms patenkinti esamus ir būsimus darbo jėgos poreikius. Ji taip pat paragino ieškoti priemonių, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos laikinai migracijai;

(5) 2008 m. spalio 16 d. susitikime Europos Vadovų Tarybos priimtu Europos imigracijos ir prieglobsčio paktu pažymimas Sąjungos ir jos valstybių narių įsipareigojimas vykdyti sąžiningą, veiksmingą ir nuoseklią politiką, susijusią su migracijos keliamais uždaviniais ir jos teikiamomis galimybėmis. Paktas sudaro bendros imigracijos politikos pagrindą, ji vykdoma vadovaujantis valstybių narių solidarumo ir bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis principais ir yra pagrįsta tinkamu migracijos srautų valdymu, vadovaujantis ne tik priimančiųjų šalių, bet ir kilmės šalių bei pačių migrantų interesais;

(6) 2009 m. gruodžio 11 d. Europos Vadovų Tarybos priimtoje Stokholmo programoje pripažįstama, kad darbo jėgos imigracija gali padėti didinti konkurencingumą ir ekonominį gyvybingumą, taip pat kad dėl rimtų demografinių problemų, su kuriomis Sąjunga susidurs ateityje padidėjus darbo jėgos paklausai, lanksti imigracijos politika labai prisidės prie Sąjungos ekonominio vystymosi ir rezultatų ilguoju laikotarpiu. Joje taip pat akcentuojama, jog svarbu užtikrinti, kad su teisėtai valstybių narių teritorijoje esančiais trečiųjų šalių piliečiais būtų elgiamasi sąžiningai, ir optimizuoti migracijos bei vystymosi ryšį. Joje Komisija ir Taryba raginamos toliau įgyvendinti Teisėtos migracijos politikos planą, nustatytą 2005 m. gruodžio 21 d. Komisijos komunikate;

(7) pasitelkiant šią direktyvą turėtų būti lengviau veiksmingai valdyti migracijos srautus konkrečioje sezoninės laikinos migracijos srityje ir sezoniniams darbuotojams užtikrinti deramas darbo ir gyvenimo sąlygas, nustatant teisingas ir skaidrias priėmimo ir buvimo taisykles ir apibrėžiant sezoninių darbuotojų teises, tuo pat metu numatant paskatas bei apsaugos priemones, siekiant užkirsti kelią tam, kad sezoniniai darbuotojai nepasiliktų ilgiau, nei jiems leista, arba kad laikinas jų buvimas netaptų nuolatiniu. Be to, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/52/EB ⁽⁴⁾ nustatytos taisyklės padės išvengti atvejų, kai toks laikinas buvimas virsta buvimu be leidimo;

⁽¹⁾ OL C 218, 2011 7 23, p. 97.

⁽²⁾ OL C 166, 2011 6 7, p. 59.

⁽³⁾ 2014 m. vasario 5 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2014 m. vasario 17 d. Tarybos sprendimas.

⁽⁴⁾ 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/52/EB, kuria numatomi sankcijų ir priemonių neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių darbdaviams būtiniausi standartai (OL L 168, 2009 6 30, p. 24).

- (8) valstybės narės turėtų įgyvendinti šią direktyvą nediskriminuodamos dėl asmens lyties, rasės, odos spalvos, etninės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos, visų pirma laikydamosi Tarybos direktyvos 2000/43/EB⁽¹⁾ ir Tarybos direktyvos 2000/78/EB⁽²⁾;
- (9) ši direktyva turėtų nedaryti poveikio pirmenybės Sąjungos piliečiams principui, kiek tai susiję su galimybe patekti į valstybių narių darbo rinką, kaip nustatyta atitinkamose atitinkamų stojimo aktų nuostatose;
- (10) šia direktyva neturėtų būti pažeidžiama valstybių narių teisė nustatyti į jų teritoriją iš trečiųjų šalių sezoniniam darbui atvykstančių trečiųjų šalių piliečių priėmimo skaičių, kaip nurodyta SESV;
- (11) ši direktyva neturėtų turėti įtakos paslaugų teikimo sąlygoms pagal SESV 56 straipsnį. Visų pirma ši direktyva neturėtų turėti įtakos įdarbinimo sąlygoms, kurios pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 96/71/EB⁽³⁾ yra taikomos darbuotojams, kuriuos valstybėje narėje įsisteigusi įmonė komandiravo teikti paslaugų kitos valstybės narės teritorijoje;
- (12) šia direktyva turėtų būti apimami tiesioginiai sezoninių darbuotojų ir darbdavių santykiai. Tačiau jeigu pagal valstybės narės nacionalinę teisę trečiųjų šalių piliečiams leidžiama atvykti sezoniniam darbui pasinaudojus jos teritorijoje įsteigtų įdarbinimo ar laikino įdarbinimo agentūrų, kurios palaiko tiesioginį ryšį su sezoniniu darbuotoju, paslaugomis, tokioms agentūroms ši direktyva turėtų būti taikoma;
- (13) perkeldamos šią direktyvą į savo nacionalinę teisę valstybės narės turėtų, prireikus konsultuodamosi su socialiniais partneriais, pateikti tų užimtumo sektorių, kuriuose veikla priklauso nuo sezonų kaitos, sąrašą. Nuo sezonų kaitos priklausanti veikla dažniausiai vykdoma tokiuose sektoriuose kaip žemės ūkis ir sodininkystė, visų pirma kai sodinama arba nuimamas derlius, arba turizmo sektoriuje, visų pirma atostogų laikotarpiu;
- (14) jei tai numatyta nacionalinėje teisėje, taip pat laikantis SESV 10 straipsnyje nustatyto nediskriminavimo principo, valstybėms narėms, įgyvendinant neprivalomas šios direktyvos nuostatas, leidžiama tam tikrų trečiųjų šalių piliečiams taikyti palankesnes sąlygas nei kitų trečiųjų šalių piliečiams;
- (15) prašymą priimti į šalį dirbti sezoninį darbą turėtų būti galima pateikti tik kol trečiosios šalies pilietis gyvena ne valstybių narių teritorijoje;
- (16) turėtų būti galima atsisakyti priimti asmenį šioje direktyvoje nustatytais tikslais dėl deramai pagrįstų priežasčių. Visų pirma turėtų būti galima atsisakyti priimti asmenį, jeigu valstybė narė mano, remdamasi faktų įvertinimu, kad atitinkamas trečiosios šalies pilietis kelia potencialią grėsmę viešajai tvarkai, visuomenės saugumui ar visuomenės sveikatai;
- (17) šia direktyva neturėtų būti daromas poveikis Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/115/EB⁽⁴⁾ taikymui;
- (18) šia direktyva neturėtų būti daromas neigiamas poveikis teisėms, kurios buvo suteiktos trečiųjų šalių piliečiams, kurie teisėtai jau yra valstybėje narėje tikslu dirbti;
- (19) valstybėms narėms, taikančioms visą Šengeno *acquis*, taikomas visas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 810/2009⁽⁵⁾ (Vizų kodeksas), visas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 562/2006⁽⁶⁾ (Šengeno sienų kodeksas) ir visas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 539/2001⁽⁷⁾. Atitinkamai ne ilgesnio kaip 90 dienų buvimo atveju minėti dokumentai reglamentuoja sezoninių darbuotojų priėmimo į valstybių narių, taikančių visą Šengeno *acquis*, teritoriją sąlygas, o šia direktyva turėtų būti reglamentuojami tik galimybės įsidarbinti kriterijai ir reikalavimai. Valstybių narių, taikančių ne visą Šengeno *acquis*, atveju, išskyrus Jungtinę Karalystę ir Airiją, taikomas tik Šengeno sienų kodeksas. Šioje direktyvoje minimos Šengeno *acquis* nuostatos priklauso tai Šengeno *acquis* daliai, kurią taikant nedalyvauja Airija ir Jungtinė Karalystė, todėl tos nuostatos joms netaikomos;

⁽¹⁾ 2000 m. birželio 29 d. Tarybos direktyva 2000/43/EB, įgyvendinanti vienodo požiūrio principą asmenims nepriklausomai nuo jų rasės arba etninės priklausomybės (OL L 180, 2000 7 19, p. 22).

⁽²⁾ 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyva 2000/78/EB, nustatanti vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus (OL L 303, 2000 12 2, p. 16).

⁽³⁾ 1996 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje (OL L 18, 1997 1 21, p. 1).

⁽⁴⁾ 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse (OL L 348, 2008 12 24, p. 98).

⁽⁵⁾ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 810/2009, nustatantis Bendrijos vizų kodeksą (Vizų kodeksas) (OL L 243, 2009 9 15, p. 1).

⁽⁶⁾ 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 562/2006, nustatantis taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Bendrijos kodeksą (Šengeno sienų kodeksas) (OL L 105, 2006 4 13, p. 1).

⁽⁷⁾ 2001 m. kovo 15 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 539/2001, nustatantis trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorines sienas, privalo turėti vizas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams toks reikalavimas netaikomas, sąrašus (OL L 81, 2001 3 21, p. 1).

- (20) kalbant apie įdarbinimą sezoniniu darbuotoju, šioje direktyvoje turėtų būti nustatyti priėmimo kriterijai ir reikalavimai, taip pat atsisakymo ir panaikinimo arba nepratęsimo / neatnaujinimo ne ilgesnio kaip 90 dienų buvimo atvejais pagrindai. Išduodant trumpalaikes vizas sezoninio darbo tikslais, atitinkamai taikomos atitinkamos Šengeno *acquis* nuostatos, susijusios su atvykimo į valstybių narių teritoriją ir buvimo joje sąlygomis, taip pat su atsisakymo išduoti minėtas vizas, jų galiojimo pratęsimo, jų panaikinimo ar atšaukimo pagrindais. Visų pirma, pasinaudojant Vizų kodekso VI priede nustatyta standartinė forma, prašymą pateikusiam asmeniui turėtų būti pranešta apie sprendimus dėl atsisakymo išduoti vizą, jos panaikinimo ar atšaukimo ir pateiktos tai pagrindžiančios priežastys pagal Vizų kodekso 32 straipsnio 2 dalį ir 34 straipsnio 6 dalį;
- (21) kalbant apie sezoninius darbuotojus, kurie yra priimami į šalį ilgesniam kaip 90 dienų buvimo laikotarpiui, šioje direktyvoje turėtų būti nustatytos tiek priėmimo ir buvimo šalies teritorijoje sąlygos, tiek galimybės įsidarbinti valstybėse narėse kriterijai ir reikalavimai;
- (22) šioje direktyvoje turėtų būti numatyta lanksti atvykimo sistema, pagrįsta poreikiu ir objektyviais kriterijais, pavyzdžiui, galiojanti darbo sutartis arba įpareigojantis darbo pasiūlymas, kuriame konkrečiai nurodyti esminiai sutarties ar darbo santykių aspektai;
- (23) valstybėms narėms turėtų būti suteikta galimybė atlikti tyrimą, iš kurio būtų matyti, kad į darbo vietą negalima rasti darbo jėgos vidaus darbo rinkoje;
- (24) valstybės narės turėtų turėti galimybę atmesti prašymą dėl priėmimo, visų pirma, kai trečiosios šalies pilietis neįvykdė ankstesniame sprendime dėl priėmimo dirbti sezoninį darbą nustatyto įpareigojimo pasibaigus leidimui dirbti sezoninį darbą išvykti iš atitinkamos valstybės narės teritorijos;
- (25) valstybės narės turėtų turėti galimybę reikalauti, kad darbdavys bendradarbiautų su kompetentingomis valdžios institucijomis ir pateiktų visą atitinkamą reikalingą informaciją, siekiant užkirsti kelią galimam piktnaudžiavimui šioje direktyvoje nustatyta procedūra ar jos netinkamam taikymui;
- (26) numaćius vieną procedūrą, kurios metu išduodamas vienas bendras leidimas, apimantis buvimą šalyje ir darbą, būtų prisidėta prie šiuo metu valstybėse narėse taikomų taisyklių supaprastinimo. Tai neturėtų daryti poveikio valstybių narių teisei pagal nacionalines administracinės sistemos ir praktikos ypatybes paskirti kompetentingas valdžios institucijas ir nustatyti jų dalyvavimą taikant vieną procedūrą;
- (27) kompetentingų valdžios institucijų paskyrimas pagal šią direktyvą neturėtų daryti poveikio kitų valdžios institucijų bei atitinkamais atvejais socialinių partnerių vaidmeniui ir atsakomybei pagal nacionalinę teisę ir (arba) praktiką, kiek tai susiję su prašymo nagrinėjimu ir sprendimo dėl prašymo priėmimu;
- (28) šioje direktyvoje turėtų būti numatoma valstybėms narėms suteikti lankstumo išduodant sezoniniams darbuotojams leidimus dėl priėmimo (atvykimo, buvimo šalyje ir darbo). Ilgalaiškės vizos išdavimas pagal 12 straipsnio 2 dalies a punktą neturėtų daryti poveikio valstybių narių galimybei išduoti išankstinį leidimą dirbti atitinkamoje valstybėje narėje. Vis dėlto, siekiant užtikrinti, kad šioje direktyvoje nustatytos įdarbinimo sąlygos buvo patikrintos ir yra įvykdytos, tuose leidimuose turėtų būti aiškiai nurodoma, kad jie buvo išduoti sezoninio darbo tikslu. Jeigu išduodamos tik trumpalaikės vizos, valstybės narės tuo tikslu turėtų pasinaudoti vizos įklijos „pastabų“ skiltimi;
- (29) visais ne ilgesnio kaip 90 dienų buvimo atvejais valstybės narės turėtų pasirinkti išduoti trumpalaikę vizą arba trumpalaikę vizą su darbo leidimu tais atvejais, kai trečiosios šalies pilietis privalo turėti vizą pagal Reglamentą (EB) Nr. 539/2001. Jeigu trečiosios šalies piliečiui netaikomas vizos reikalavimas ir jeigu valstybė narė netaikė to reglamento 4 straipsnio 3 dalies, valstybės narės turėtų jam išduoti darbo leidimą, kaip leidimą sezoninio darbo tikslu. Visais ilgesnio kaip 90 dienų buvimo atvejais valstybės narės turėtų nuspręsti išduoti vieną iš šių leidimų: ilgalaiškę vizą, sezoninio darbuotojo leidimą arba sezoninio darbuotojo leidimą kartu su ilgalaiške viza, jeigu pagal nacionalinę teisę reikalaujama atvykstant į teritoriją turėti ilgalaiškę vizą. Niekas šioje direktyvoje neturėtų užkirsti kelio tam, kad valstybės narės išduotų darbo leidimą tiesiogiai darbdaviui;
- (30) kai vizos reikalaujama tik atvykimo į valstybės narės teritoriją tikslu ir trečiosios šalies pilietis atitinka sąlygas, kad būtų išduotas sezoninio darbuotojo leidimas, atitinkama valstybė narė turėtų suteikti trečiosios šalies piliečiui visas galimybes gauti reikalingą vizą ir turėtų užtikrinti, kad kompetentingos valdžios institucijos veiksmingai bendradarbiautų šiuo tikslu;

- (31) valstybės narės turėtų nustatyti maksimalų buvimo laikotarpį, kuris neturėtų būti ilgesnis nei penki ir devyni mėnesiai, o tai, kartu su sezoninio darbo apibrėžtimi, turėtų užtikrinti, kad darbas yra tikrai sezoninis. Reikėtų įtraukti nuostatą, kurioje būtų numatyta galimybė pratęsti darbo sutartį arba pakeisti darbdavį neviršijant maksimalaus buvimo laikotarpio su sąlyga, kad priėmimo kriterijų reikalavimai ir toliau tenkinami. Dėl to turėtų sumažėti piktnaudžiavimo, kurį sezoniniai darbuotojai gali patirti, kai yra susieti su vienu darbdaviu, pavojai, tuo pat metu turėtų būti lanksčiai tenkinami faktiniai darbdavių darbo jėgos poreikiai. Galimybė, kad sezoninį darbuotoją gali įdarbinti kitas darbdavys šioje direktyvoje išdėstytais sąlygomis, neturėtų reikšti galimybės sezoniniam darbuotojui esant bedarbiui ieškoti darbo valstybių narių teritorijoje;
- (32) priimdamos sprendimą dėl buvimo laikotarpio pratęsimo arba leidimo dirbti sezoninį darbą atnaujinimo, valstybės narės turėtų galėti atsižvelgti į padėtį darbo rinkoje;
- (33) tais atvejais, kai sezoninis darbuotojas buvo priimtas į šalį ne ilgesniam kaip 90 dienų laikotarpiui ir kai valstybė narė nusprendė jį pratęsti, viršijant 90 dienų laikotarpį, trumpalaikė viza turėtų būti pakeista ilgalaike viza arba sezoninio darbuotojo leidimu;
- (34) atsižvelgiant į tam tikrus apykaitinės migracijos aspektus, sezoninių darbuotojų, kurie yra trečiųjų šalių piliečiai, įsidarbinimo perspektyvas ne vieną sezoną ir Sąjungos darbdavių interesus galėti pasikliauti stabilėse ir jau išmokyta darbo jėga, turėtų būti numatyta galimybė taikyti supaprastintą priėmimo tvarką *bona fide* atžvilgiu trečiųjų šalių piliečiams, kuriuos valstybė narė yra priėmusi į šalį sezoniniam darbui bent kartą per paskutinius penkerius metus ir kurie visą laiką atitiko šioje direktyvoje nustatytus visus kriterijus ir sąlygas, susijusias su atvykimu ir buvimu atitinkamoje valstybėje narėje. Tokia tvarka neturėtų paveikti ar padėti išvengti reikalavimo, kad darbas būtų sezoninio pobūdžio;
- (35) valstybės narės turėtų kuo labiau stengtis užtikrinti, kad prašymą pateikęs asmuo galėtų susipažinti su informacija apie atvykimo ir buvimo sąlygas, įskaitant teises ir įsipareigojimus, taip pat procedūrines garantijas, kaip nustatyta šioje direktyvoje, ir apie visus įrodomuosius dokumentus, kuriuos reikia pateikti su prašymu dėl buvimo ir darbo valstybės narės teritorijoje sezoninio darbo tikslais;
- (36) valstybės narės turėtų numatyti veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias sankcijas, taikomas darbdaviams už įsipareigojimų pagal šią direktyvą nevykdymą. Tos sankcijos galėtų būti Direktyvos 2009/52/EB 7 straipsnyje numatytos priemonės ir, be kita ko, turėtų apimti tam tikrais atvejais darbdavių atsakomybę sumokėti sezoniniams darbuotojams kompensaciją. Reikėtų sukurti reikalingus mechanizmus, kad sezoniniai darbuotojai galėtų gauti jiems priklausančią kompensaciją, net jeigu jie jau išvykę iš atitinkamos valstybės narės teritorijos;
- (37) turėtų būti nustatytos taisyklės, kuriomis būtų reglamentuojama sezoninių darbuotojų prašymų dėl priėmimo nagrinėjimo tvarka. Atsižvelgiant į įprastą valstybių narių administracinių įstaigų darbo krūvį, ta tvarka turėtų būti veiksminga ir lengvai taikoma, taip pat skaidri ir teisinga, kad suinteresuotiesiems asmenims būtų užtikrintas tinkamas teisinis tikrumas;
- (38) trumpalaikių vizų atveju procedūrines garantijas reglamentuoja atitinkamos Šengeno *acquis* nuostatos;
- (39) valstybių narių kompetentingos valdžios institucijos turėtų kuo greičiau priimti sprendimą dėl prašymų išduoti leidimą dirbti sezoninio darbo tikslu po to, kai jie paduoti. Kalbant apie prašymus dėl pratęsimo arba atnaujinimo, kai jie pateikti leidimo galiojimo metu, valstybės narės turėtų imtis visų pagrįstų priemonių, siekdamas užtikrinti, kad sezoninis darbuotojas dėl vykstančių administracinių procedūrų nebūtų priverstas nutraukti darbo santykių su tuo pačiu darbdaviu arba kad jam nebūtų užkirstas kelias pakeisti darbdavį. Prašymą teikiantys asmenys kuo skubiau turėtų pateikti prašymą dėl pratęsimo arba atnaujinimo. Bet kuriuo atveju sezoniniam darbuotojui turėtų būti leista pasilikti atitinkamos valstybės narės teritorijoje ir tam tikrais atvejais toliau dirbti, kol kompetentingos valdžios institucijos nėra priėmusios galutinio sprendimo dėl prašymo dėl pratęsimo ar atnaujinimo;
- (40) atsižvelgiant į sezoninio darbo pobūdį, valstybės narės turėtų būti raginamos neimti mokesčio už prašymų tvarkymą. Vis dėlto, jeigu valstybė narė nusprendžia mokesčių imti, toks mokeskis neturėtų būti neproporcingas ar pernelyg didelis;
- (41) visiems sezoniniams darbuotojams turėtų būti suteiktas būstas ir taip užtikrintas tinkamas gyvenimo lygis. Apie visus būsto pakeitimus turėtų būti informuojama kompetentinga valdžios institucija. Jeigu būstą parūpino darbdavys arba jis buvo parūpintas jam padedant, nuomos mokeskis neturėtų būti pernelyg didelis, palyginti su sezoninio darbuotojo grynuoju atlyginimu ar palyginti su to būsto kokybe, sezoninio darbuotojo nuomos mokeskis neturėtų būti automatiškai nuskaitomas nuo jo darbo užmokesčio; darbdavys turėtų pateikti sezoniniam darbuotojui nuomos sutartį arba lygiavertį dokumentą, kuriame būtų išdėstytos būsto nuomos sąlygos, ir užtikrinti, kad būstas atitinka atitinkamoje valstybėje narėje galiojančius bendrojo sveikatos ir saugos standartus;

- (42) trečiųjų šalių piliečiams, turintiems galiojančią kelionės dokumentą ir leidimą dirbti sezoninį darbą, išduotą pagal šią direktyvą valstybės narės, taikančios visą Šengeno *acquis*, turėtų būti leidžiama atvykti į valstybių narių, taikančių visą Šengeno *acquis*, teritoriją ir joje laisvai judėti ne ilgiau kaip 90 dienų bet kuriuo 180 dienų laikotarpiu pagal Šengeno sienų kodeksą, Konvencijos dėl 1985 m. birželio 14 d. Šengeno susitarimo, sudaryto tarp Benilukso ekonominės sąjungos valstybių, Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos Vyriausybės dėl laipsniško jų bendrų sienų kontrolės panaikinimo įgyvendinimo⁽¹⁾ (Šengeno susitarimo įgyvendinimo konvencija), 21 straipsnį;
- (43) atsižvelgiant į ypač pažeidžiamą sezoninių darbuotojų, kurie yra trečiųjų šalių piliečiai, padėtį ir jų darbo laikiną pobūdį, reikia užtikrinti veiksmingą sezoninių darbuotojų, kurie yra trečiųjų šalių piliečiai, teisių apsaugą, be kita ko, socialinės apsaugos srityje, reguliariai tikrinti atitiktį ir visapusiškai garantuoti, kad jiems būtų taikomos tos pačios sąlygos kaip ir darbuotojams, kurie yra priimančiosios valstybės narės piliečiai, vadovaujantis to paties užmokesčio už tą patį darbą toje pačioje darbo vietoje principu, tomis pačiomis sąlygomis, kaip ir priimančiosios valstybės narės piliečiams, taikant kolektyvines sutartis ir kitus susitarimus dėl darbo sąlygų, kurie sudaryti bet koku lygiu, arba susitarimus, kurių reikalaujama pagal teisės aktus, atsižvelgiant į nacionalinę teisę ir praktiką;
- (44) ši direktyva turėtų būti taikoma nedarant poveikio 1961 m. spalio 18 d. Europos socialinėje chartijoje ir, jei tinka, 1977 m. lapkričio 24 d. Europos konvencijoje dėl migruojančių darbuotojų teisinio statuso nurodytoms teisėms ir principams;
- (45) sezoniniams darbuotojams, kurie yra trečiųjų šalių piliečiai, tomis pačiomis sąlygomis, kaip ir priimančiosios valstybės narės piliečiams, turėtų būti taikomos ne tik teisinės, administracinės ir reguliavimo nuostatos, taikomos darbuotojams, kurie yra priimančiosios valstybės narės piliečiai, bet ir ginčų nagrinėjimo institucijų sprendimai ir kolektyviniai susitarimai bei sutartys, sudaryti bet kuriuo lygiu, atsižvelgiant į priimančiosios valstybės narės nacionalinę teisę ir praktiką;
- (46) sezoniniams darbuotojams, kurie yra trečiųjų šalių piliečiai, turėtų būti taikomos vienodos sąlygos socialinės apsaugos srityse, išvardytose Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004⁽²⁾ 3 straipsnyje. Šia direktyva neturėtų būti derinami valstybių narių socialinės apsaugos teisės aktai, ir ji neturėtų apimti socialinės paramos. Pagal ją vienodų sąlygų socialinės apsaugos srityje principas turėtų būti taikomas tik tiems asmenims, kurie patenka į jos taikymo sritį. Trečiųjų šalių piliečiams, kurių padėtis susijusi su keliomis valstybėmis narėmis, šia direktyva neturėtų būti suteikiama daugiau teisių, nei jau numatyta galiojančiuose Sąjungos socialinės apsaugos teisės aktuose.
- Dėl trumpalaikio sezoninio darbo tikslais pagal šią direktyvą priimtų trečiosios šalies piliečių buvimo ir nedarant poveikio Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui (ES) Nr. 1231/2010⁽³⁾ valstybės narės turėtų galėti netaikyti išmokų šeimai ir bedarbio pašalpų vienodų sąlygų taikymo sezoniniams darbuotojams ir jų pačių piliečių atveju ir galėti apriboti taikymą švietimo ir profesinio mokymo srityse, taip pat mokesčių lengvatų atžvilgiu.
- Šia direktyva nenumatomas šeimos susijungimas. Be to, šia direktyva nesuteikiamos teisės tais atvejais, kurie nepriklauso Sąjungos teisės taikymo sričiai, pavyzdžiui, atvejams, kuomet šeimos nariai gyvena trečiojoje šalyje. Tačiau tai neturėtų daryti poveikio maitintojo netekusių šeimos narių, kurie įgyja teisių dėl sezoninio darbuotojo, teisei gyvenant trečiojoje šalyje gauti maitintojo netekimo pensiją. Tai neturėtų turėti poveikio valstybių narių vykdomam nacionalinės teisės aktų, kuriuose įmokoms į pensijų sistemą nustatytos *de minimis* taisyklės, nediskriminaciniam taikymui. Turėtų būti sukurti mechanizmai, siekiant užtikrinti veiksmingą socialinės apsaugos taikymą buvimo šalyje metu ir, kai taikoma, sezoninių darbuotojų įgytų teisių perkėlimą;
- (47) Sąjungos teisė neapriboja valstybių narių kompetencijos organizuoti savo socialinės apsaugos sistemas. Kadangi ši sritis nėra suderinta Sąjungos lygiu, kiekviena valstybė narė nustato sąlygas, kuriomis suteikiamos socialinės išmokos, taip pat tokių išmokų sumą ir laikotarpį, už kurį jos teikiamos. Tačiau naudojamosi šia kompetencija valstybės narės turėtų laikytis Sąjungos teisės;

⁽¹⁾ OL L 239, 2000 9 22, p. 19.

⁽²⁾ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (OL L 166, 2004 4 30, p. 1).

⁽³⁾ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1231/2010, kuriuo išplečiamas Reglamento (EB) Nr. 883/2004 ir Reglamento (EB) Nr. 987/2009 taikymas trečiųjų šalių piliečiams, kuriems tie reglamentai dar netaikomi tik dėl jų pilietybės (OL L 344, 2010 12 29, p. 1).

- (48) teisės į vienodas socialinės apsaugos sąlygas pagal šią direktyvą apribojimais neturėtų būti pažeidžiamos teisės, suteiktos taikant Reglamentą (ES) Nr. 1231/2010;
- (49) siekdamas užtikrinti tinkamą šios direktyvos, visų pirma jos nuostatų dėl teisių, darbo sąlygų ir būsto, vykdymą, valstybės narės turėtų pasirūpinti, kad būtų sukurti derami darbdavių stebėsenos mechanizmai ir jų atitinkamos teritorijose prirėkūs būtų atliekami veiksmingi atitinkami patikrinimai. Tikrintinų darbdavių atranka turėtų būti visų pirma grindžiama rizikos vertinimu, kurį vykdo valstybių narių kompetentingos valdžios institucijos, atsižvelgdamos į tokius veiksnius kaip sektorius, kuriame bendrovė veikia, ir bet kokie anksčiau padaryti pažeidimai;
- (50) siekiant palengvinti šios direktyvos įgyvendinimą, valstybės narės turėtų sukurti veiksmingus mechanizmus, kuriais pasinaudodami sezoniniai darbuotojai galėtų tiesiogiai arba per atitinkamus trečiuosius asmenis, pvz., profesines sąjungas arba kitas asociacijas, ginti savo teises teisinėmis priemonėmis ir teikti skundus. Laikoma, kad būtina imtis veiksmų tais atvejais, kai sezoniniai darbuotojai nežino apie esamus vykdymo užtikrinimo mechanizmus arba nedrįsta jais pasinaudoti savo vardu, nes bijo galimų pasekmių. Sezoniniai darbuotojai turėtų turėti galimybę pasinaudoti teismine apsauga, kad jie nebūtų persekiojami dėl to, kad pateikė skundą;
- (51) kadangi šios direktyvos tikslų, t. y. nustatyti specialią priėmimo tvarką, patvirtinti trečiųjų šalių piliečių atvykimo bei buvimo sezoninio darbo tikslais sąlygas, taip pat apibrėžti jų kaip sezoninių darbuotojų teises, valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo, Sąjunga gali patvirtinti priemones, atsižvelgdama į migracijos ir užimtumo politiką Europos ir nacionaliniu lygiais. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;
- (52) šioje direktyvoje gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, kurie yra pripažinti Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, visų pirma 7 straipsnyje, 15 straipsnio 3 dalyje, 17, 27, 28, 31 straipsniuose ir 33 straipsnio 2 dalyje, laikantis ES sutarties 6 straipsnio;
- (53) pagal 2011 m. rugsėjo 28 d. Bendrą valstybių narių ir Komisijos politinį pareiškimą dėl aiškinamųjų dokumentų⁽¹⁾ valstybės narės įsipareigojo pagrįstais atvejais prie

pranešimų apie perkėlimo į nacionalinę teisę priemones pridėti vieną ar daugiau dokumentų, kuriuose būtų paaiškinti direktyvos sudėtinių dalių ir nacionalinių perkėlimo į nacionalinę teisę dokumentų atitinkamų dalių ryšiai. Šios direktyvos atveju teisės aktų leidėjas laikosi nuomonės, kad tokių dokumentų perdavimas yra pagrįstas;

- (54) pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui šios valstybės narės nedalyvauja priimant šią direktyvą ir ji nėra joms privaloma ar taikoma;
- (55) pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šią direktyvą ir ji nėra jai privaloma ar taikoma,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas

1. Šioje direktyvoje nustatomos trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir buvimo tikslu dirbti sezoniniais darbuotojais sąlygos ir apibrėžiamos sezoninių darbuotojų teisės.

2. Ne ilgesnio kaip 90 dienų buvimo atvejais ši direktyva taikoma nedarant poveikio Šengeno *acquis*, visų pirma Vizų kodeksui, Šengeno sienų kodeksui ir Reglamentui (EB) Nr. 539/2001.

2 straipsnis

Taikymo sritis

1. Ši direktyva taikoma trečiųjų šalių piliečiams, kurie gyvena ne valstybių narių teritorijoje ir prašo būti priimti arba kurie buvo priimti pagal šios direktyvos sąlygas į valstybės narės teritoriją tikslu dirbti sezoniniais darbuotojais.

Ši direktyva netaikoma trečiųjų šalių piliečiams, kurie prašymo pateikimo metu gyvena valstybių narių teritorijoje, išskyrus 15 straipsnyje nurodytus atvejus.

⁽¹⁾ OL C 369, 2011 12 17, p. 14.

2. Perkeldamos šią direktyvą į savo nacionalinę teisę valstybės narės, prireikus konsultuodamosi su socialiniais partneriais, pateikia tų užimtumo sektorių, kuriuose veikia priklausoma nuo sezonų kaitos, sąrašą. Valstybės narės gali iš dalies pakeisti tą sąrašą, prireikus pasikonsultavusios su socialiniais partneriais. Valstybės narės informuoja Komisiją apie tokius pakeitimus.

3. Ši direktyva netaikoma trečiųjų šalių piliečiams, kurie:

- a) vykdo veiklą kitoje valstybėje narėje įsisteigusių įmonių vardu paslaugų teikimo srityje, kaip nustatyta SESV 56 straipsnyje, įskaitant paslaugų teikimo srityje valstybėje narėje įsisteigusių įmonių komandiruojamus trečiųjų šalių piliečius, kaip numatyta Direktyvoje 96/71/EB;
- b) yra Sąjungos piliečių, kurie naudojami laisvo asmenų judėjimo Sąjungoje teise, šeimos nariai, laikantis Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38/EB ⁽¹⁾;
- c) kaip ir jų šeimos nariai, nepaisant jų pilietybės, pagal Sąjungos ir jos valstybių narių arba Sąjungos ir trečiųjų šalių tarpusavio susitarimus naudojami tokiais pačiomis teisėmis laisvai judėti kaip ir Sąjungos piliečiai.

3 straipsnis

Apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

- a) trečiosios šalies pilietis – asmuo, kuris nėra Sąjungos pilietis, kaip apibrėžta SESV 20 straipsnio 1 dalyje;
- b) sezoninis darbuotojas – trečiosios šalies pilietis, kurio pagrindinė gyvenamoji vieta ir toliau yra trečiojoje šalyje ir kuris teisėtai bei laikinai yra valstybės narės teritorijoje, kad vykdytų nuo sezonų kaitos priklausančią veiklą pagal vieną ar daugiau terminuotų darbo sutarčių, kurias tiesiogiai sudaro tas trečiosios šalies pilietis ir toje valstybėje narėje įsisteigęs darbdavys;
- c) nuo sezonų kaitos priklausanti veikla – veikla, susijusi su konkrečiu metų laiku dėl pasikartojančio įvykio ar įvykių, susijusių su sezoninėmis sąlygomis, kai darbo jėgos reikia žymiai daugiau nei vykdant įprastą veiklą;
- d) sezoninio darbuotojo leidimas – leidimas, išduotas naudojant Tarybos reglamente (EB) Nr. 1030/2002 ⁽²⁾ nustatytą formą,

⁽¹⁾ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičianti Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinanti direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, 2004 4 30, p. 77).

⁽²⁾ 2002 m. birželio 13 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1030/2002, nustatantis vienodą leidimų apsigyventi trečiųjų šalių piliečiams formą (OL L 157, 2002 6 15, p. 1).

kuriame daroma nuoroda į sezoninį darbą ir kuriuo jo turėtoji suteikiama teisė būti ir dirbti valstybės narės teritorijoje ilgesnį kaip 90 dienų laikotarpį pagal šioje direktyvoje nustatytas sąlygas;

- e) trumpalaikė visa – leidimas, kurį išduoda valstybė narė, kaip numatyta Vizų kodekso 2 straipsnio a punkte, arba kuris valstybės narės, kuri taiko ne visą Šengeno *acquis*, atveju išduodamas vadovaujantis jos nacionaline teise;
- f) ilgalaikė visa – leidimas, kurį išduoda valstybė narė, kaip numatyta Šengeno įgyvendinimo konvencijos 18 straipsnyje, arba kuris valstybės narės, kuri taiko ne visą Šengeno *acquis*, atveju išduodamas vadovaujantis jos nacionaline teise;
- g) viena prašymų pateikimo procedūra – procedūra, per kurią, remiantis vienu prašymu išduoti leidimą trečiosios šalies piliečiui būti ir dirbti valstybės narės teritorijoje, priimamas sprendimas dėl prašymo išduoti sezoninio darbuotojo leidimą;
- h) leidimas dirbti sezoninį darbą – bet kuris iš 12 straipsnyje nurodytų leidimų, kuriuo jo turėtoji suteikiama teisė būti ir dirbti valstybės narės, išdavusios leidimą pagal šią direktyvą, teritorijoje;
- i) darbo leidimas – valstybės narės pagal nacionalinę teisę išduotas leidimas darbo tos valstybės narės teritorijoje tikslu.

4 straipsnis

Palankesnės nuostatos

1. Ši direktyva taikoma nedarant poveikio palankesnėms nuostatoms, nustatytoms:

- a) Sąjungos teisėje, įskaitant dvišalius ir daugiašalius susitarimus, sudarytus tarp Sąjungos arba Sąjungos ir jos valstybių narių ir vienos ar kelių trečiųjų šalių;
- b) dvišaliuose ar daugiašaliuose susitarimuose, sudarytuose tarp vienos ar kelių valstybių narių ir vienos ar kelių trečiųjų šalių.

2. Kiek tai susiję su 18, 19, 20, 23 ir 25 straipsniais, šia direktyva nedaromas poveikis valstybių narių teisei priimti palankesnes nuostatas arba toliau jas taikyti trečiųjų šalių piliečiams, kuriems ji taikoma.

II SKYRIUS

PRIĖMIMO SĄLYGOS

5 straipsnis

Priėmimo į šalį dėl sezoninio darbo ne ilgesniam kaip 90 dienų buvimo laikotarpiui kriterijai ir reikalavimai

1. Prie prašymų dėl priėmimo į valstybę narę pagal šios direktyvos sąlygas ne ilgesniam kaip 90 dienų buvimo laikotarpiui pridedama:

a) galiojanti darbo sutartis arba, jei tai numatyta nacionalinės teisės aktuose, administracinėse taisyklėse ar praktikoje, – įpareigojantis darbo pasiūlymas atitinkamoje valstybėje narėje dirbti sezoninį darbą pas toje valstybėje narėje įsisteigusį darbdavį, kuriame nurodoma:

i) darbo vieta ir rūšis;

ii) įdarbinimo trukmė;

iii) atlyginimas;

iv) darbo valandos per savaitę arba mėnesį;

v) mokamų atostogų trukmė;

vi) atitinkamais atvejais kitos svarbios darbo sąlygos ir

vii) taip pat, jei įmanoma, darbo pradžios data;

b) įrodymai, kad asmuo turi sveikatos draudimą arba, jei tai numatyta nacionalinės teisės aktuose, yra kreipęsis dėl sveikatos draudimo, dengiančio visą riziką, kurią paprastai dengia atitinkamos valstybės narės piliečių draudimas, tais laikotarpiais, kai nenumatytas toks draudimas ir atitinkama teisė gauti išmokas, siejami su darbu atitinkamoje valstybėje narėje arba teikiami dėl toje valstybėje narėje vykdomo darbo;

c) įrodymai, kad sezoninis darbuotojas turės tinkamą būstą arba kad jam bus suteiktas tinkamas būstas pagal 20 straipsnį.

2. Valstybės narės reikalauja, kad 1 dalies a punkte nurodytos sąlygos atitiktų taikomą teisę, kolektyvines sutartis ir (arba) praktiką.

3. Remdamosi pagal 1 dalį pateiktais dokumentais, valstybės narės reikalauja, kad sezoninis darbuotojas nesinaudotų jų socialinės paramos sistemomis.

4. Tai atvejais, kai darbo sutartyje ar įpareigojančiame darbo pasiūlyme nurodoma, kad trečiosios šalies pilietis versis

reglamentuojama profesija, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2005/36/EB⁽¹⁾, valstybės narės gali reikalauti, kad prašymą pateikęs asmuo pateiktų dokumentus, kuriais patvirtinama, kad trečiosios šalies pilietis atitinka nacionalinėje teisėje nustatytas sąlygas, reglamentuojančias vertinamą ta reglamentuojama profesija.

5. Nagrinėdamos prašymą išduoti 12 straipsnio 1 dalyje nurodytą leidimą, valstybės narės, kurios taiko ne visą Šengeno *acquis*, patikrina, ar trečiosios šalies pilietis:

a) nekelia neteisėtos imigracijos rizikos;

b) ketina išvykti iš valstybių narių teritorijos ne vėliau kaip leidimo galiojimo laikotarpio pabaigos dieną.

6 straipsnis

Priėmimo į šalį dirbti sezoninį darbą ilgesniam kaip 90 dienų buvimo laikotarpiui kriterijai ir reikalavimai

1. Prie prašymų dėl priėmimo į valstybę narę pagal šios direktyvos sąlygas ilgesniam kaip 90 dienų buvimo laikotarpiui pridedami:

a) galiojanti darbo sutartis arba, jei tai numatyta nacionalinės teisės aktuose, administracinėse taisyklėse ar praktikoje, – įpareigojantis darbo pasiūlymas atitinkamoje valstybėje narėje dirbti sezoninį darbą pas toje valstybėje narėje įsisteigusį darbdavį, kuriame nurodoma:

i) darbo vieta ir rūšis;

ii) įdarbinimo trukmė;

iii) atlyginimas;

iv) darbo valandos per savaitę arba mėnesį;

v) mokamų atostogų trukmė;

vi) atitinkamais atvejais kitos svarbios darbo sąlygos ir

vii) jei įmanoma, darbo pradžios data;

b) įrodymai, kad asmuo turi sveikatos draudimą arba, jei tai numatyta nacionalinės teisės aktuose, yra kreipęsis dėl sveikatos draudimo, dengiančio visą riziką, kurią paprastai dengia atitinkamos valstybės narės piliečių draudimas, tais laikotarpiais, kai nenumatytas toks draudimas ir atitinkama teisė gauti išmokas, siejami su darbu atitinkamoje valstybėje narėje arba teikiami dėl toje valstybėje narėje vykdomo darbo;

⁽¹⁾ 2005 m. rugšėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (OL L 255, 2005 9 30, p. 22).

c) įrodymai, kad sezoninis darbuotojas turės tinkamą būstą arba kad jam bus suteiktas tinkamas būstas pagal 20 straipsnį.

2. Valstybės narės reikalauja, kad 1 dalies a punkte nurodytos sąlygos atitiktų taikomą teisę, kolektyvines sutartis ir (arba) praktiką.

3. Remdamosi pagal 1 dalį pateiktais dokumentais, valstybės narės reikalauja, kad sezoninis darbuotojas savo buvimo laikotarpiu turėtų pakankamai lėšų pragyventi, kad jam nereikėtų naudotis jų socialinės paramos sistemomis.

4. Trečiųjų šalių piliečiams, kurie laikomi keliantys grėsmę viešajai tvarkai, visuomenės saugumui ar visuomenės sveikatai, neleidžiama atvykti.

5. Nagrinėdamos prašymą išduoti 12 straipsnio 2 dalyje nurodytą leidimą valstybės narės patikrina, ar trečiosios šalies pilietis nekelia neteisėtos imigracijos rizikos ir ar jis ketina išvykti iš valstybių narių teritorijos ne vėliau kaip leidimo galiojimo laikotarpio pabaigos dieną.

6. Tai atvejais, kai darbo sutartyje ar įpareigojanciam darbo pasiūlyme nurodoma, kad trečiosios šalies pilietis versis reglamentuojama profesija, kaip apibrėžta Direktyvoje 2005/36/EB, valstybės narės gali reikalauti, kad prašymą pateikęs asmuo pateiktų dokumentus, kuriais patvirtinama, kad trečiosios šalies pilietis atitinka nacionalinėje teisėje nustatytas sąlygas, reglamentuojančias ta reglamentuojama profesija.

7. Valstybės narės reikalauja, kad trečiosios šalies piliečiai turėtų nacionalinėje teisėje nustatytą galiojantį kelionės dokumentą. Valstybės narės reikalauja, kad kelionės dokumento galiojimo laikotarpis apimtų bent leidimo dirbti sezoninį darbą galiojimo laikotarpį.

Be to, valstybės narės gali reikalauti, kad:

- a) jo galiojimo laikotarpis viršytų numatomą buvimo trukmę daugiausiai trimis mėnesiais;
- b) kelionės dokumentas būtų išduotas per paskutinius dešimt metų ir
- c) kelionės dokumentas turėtų bent jau du tuščius puslapius.

7 straipsnis

Primumų asmenų skaičius

Ši direktyva neturi poveikio valstybės narės teisei nustatyti trečiųjų šalių piliečių, į jos teritoriją atvykstančių dirbti sezoninį

darbą, priėmimo skaičių. Tuo remiantis prašymas išduoti leidimą dirbti sezoninį darbą gali būti laikomas nepriimtiniu arba būti atmestas.

8 straipsnis

Atmetimo pagrindai

1. Valstybės narės atmeta prašymą išduoti leidimą dirbti sezoninį darbą, jeigu:

- a) nesilaikoma 5 arba 6 straipsnių arba
- b) 5 ar 6 straipsnių tikslu pateikti dokumentai buvo gauti apgaule, suklastoti ar padirbti.

2. Valstybės narės tam tikrais atvejais atmeta prašymą išduoti leidimą dirbti sezoninį darbą, kai:

- a) darbdaviui pagal nacionalinę teisę buvo taikytos sankcijos dėl nedeklaruoto darbo ir (arba) neteisėto įdarbinimo;
- b) pagal nacionalinius nemokumo įstatymus darbdavio verslas yra likviduojamas ar buvo likviduotas arba jeigu nevyksta jokia ekonominė veikla arba
- c) darbdaviui buvo taikytos sankcijos pagal 17 straipsnį.

3. Valstybės narės gali patikrinti, ar į atitinkamą laisvą darbo vietą būtų galima įdarbinti atitinkamos valstybės narės pilietį arba kitą Sąjungos pilietį, arba teisėtai toje valstybėje narėje gyvenantį trečiosios šalies pilietį; tokiu atveju jos gali prašymą atmesti. Ši dalis taikoma nepažeidžiant pirmenybės Sąjungos piliečiams principo, kaip nurodyta atitinkamose atitinkamų stojimo aktų nuostatose.

4. Valstybės narės gal atmesti prašymą išduoti leidimą dirbti sezoninį darbą, kai:

- a) darbdavys nevykdė savo teisinių įsipareigojimų socialinės apsaugos, apmokestinimo, darbuotojų teisių, darbo arba įdarbinimo sąlygų srityse, kaip numatyta taikomoje teisėje ir (arba) kolektyvinėse sutartyse;
- b) per paskutiniuosius 12 mėnesių iki prašymo pateikimo dienos darbdavys buvo panaikinęs pareigybę, kurią užimant dirbama visą darbo laiką, kad sukurtų laisvą darbo vietą, į kurią darbdavys bando įdarbinti naudodamasis šia direktyva, arba

c) trečiosios šalies pilietis nesilaikė įsipareigojimų, nustatytų ankstesniame sprendime dėl sezoninio darbuotojo priėmimo.

5. Nedarant poveikio 1 daliai, bet kuriame sprendime atmesti prašymą atsižvelgiama į konkrečias atvejo aplinkybes, įskaitant sezoninio darbuotojo interesus, ir tuo sprendimu laikomasi proporcingumo principo.

6. Atsisakymo išduoti trumpalaikę vizą pagrindai yra reglamentuojami atitinkamose Vizų kodekso nuostatose.

9 straipsnis

Leidimo dirbti sezoninį darbą panaikinimas

1. Valstybės narės panaikina leidimą dirbti sezoninį darbą, kai:

a) 5 arba 6 straipsnių tikslu pateikti dokumentai buvo gauti apgaule, suklastoti ar padirbti arba

b) kai leidimo turėtojas būna kitais tikslais, nei jam buvo išduotas leidimas būti.

2. Valstybės narės prireikus panaikina leidimą dirbti sezoninį darbą, kai:

a) darbdaviui pagal nacionalinės teisės aktus buvo taikytos sankcijos dėl nedeklaruoto darbo;

b) neteisėto įdarbinimo arba kai pagal nacionalinius nemokumo įstatymus darbdavio verslas yra likviduojamas ar buvo likviduotas, arba jeigu nevyksta jokia ekonominė veikla arba

c) darbdaviui buvo taikytos sankcijos pagal 17 straipsnį.

3. Valstybės narės gali panaikinti leidimą dirbti sezoninį darbą, kai:

a) nebuvo laikomasi arba nebesilaikoma 5 arba 6 straipsnių;

b) darbdavys nevykdė savo teisinių įsipareigojimų socialinės apsaugos, apmokestinimo, darbuotojų teisių, darbo sąlygų ar įdarbinimo sąlygų srityse, kaip numatyta taikomoje teisėje ir (arba) kolektyvinėse sutartyse;

c) darbdavys nesilaikė savo darbo sutartyje nustatytų įsipareigojimų arba

d) per paskutiniuosius 12 mėnesių iki prašymo pateikimo dienos darbdavys buvo panaikinęs pareigybę, kurią užimant dirbama visą darbo laiką, kad sukurtų laisvą darbo vietą, į kurią darbdavys bando įdarbinti naudodamasis šia direktyva.

4. Valstybės narės gali panaikinti leidimą dirbti sezoninį darbą, jeigu trečiosios šalies pilietis pateikia tarptautinės

apsaugos prašymą pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2011/95/ES ⁽¹⁾ arba apsaugos prašymą, laikydamasis nacionalinės teisės, tarptautinių įsipareigojimų ar atitinkamos valstybės narės praktikos.

5. Nedarant poveikio 1 daliai, sprendime panaikinti leidimą atsižvelgiama į konkrečias atvejo aplinkybes, įskaitant sezoninio darbuotojo interesus, ir tuo sprendimu laikomasi proporcingumo principo.

6. Trumpalaikės vizos panaikinimo ar atšaukimo pagrindai reglamentuojami atitinkamose Vizų kodekso nuostatose.

10 straipsnis

Bendradarbiavimo pareiga

Valstybės narės gali reikalauti, kad darbdavys pateiktų visą atitinkamą informaciją, reikalingą leidimo dirbti sezoninį darbą išdavimui, jo galiojimo pratęsimui ar jo atnaujinimui.

III SKYRIUS

TVARKA IR LEIDIMAI DIRBTI SEZONINĮ DARBĄ

11 straipsnis

Galimybė susipažinti su informacija

1. Valstybės narės prašymą pateikusiems asmenims sudaro sąlygas lengvai susipažinti su informacija apie visus įrodomuosius dokumentus, kuriuos reikia pateikti su prašymu, ir informacija apie atvykimą ir buvimą, įskaitant sezoninio darbuotojo teises bei įsipareigojimus ir procedūrinę garantijas.

2. Kai valstybės narės trečiųjų šalių piliečiams išduoda leidimą dirbti sezoninį darbą, jos taip pat raštu suteikia jiems informaciją apie jų teises ir įsipareigojimus pagal šią direktyvą, įskaitant informaciją apie skundų teikimo tvarką.

12 straipsnis

Leidimai dirbti sezoninį darbą

1. Ne ilgesnio kaip 90 dienų buvimo atveju valstybės narės trečiųjų šalių piliečiams, kurie laikosi 5 straipsnio ir kurių atžvilgiu netaikomi 8 straipsnyje nustatyti pagrindai, išduoda vieną iš toliau nurodytų leidimų dirbti sezoninį darbą, nedarant poveikio trumpalaikių vizų išdavimo taisyklėms, kaip nustatyta Vizų kodekse ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1683/95 ⁽²⁾:

⁽¹⁾ 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų (OL L 337, 2011 12 20, p. 9).

⁽²⁾ 1995 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1683/95, nustatantis vienodą vizų formą (OL L 164, 1995 7 14, p. 1).

- a) trumpalaikę vizą, kurioje nurodoma, kad ji išduota sezoninio darbo tikslais;
- b) trumpalaikę vizą ir darbo leidimą, nurodant, kad jie išduoti sezoninio darbo tikslu, arba
- c) darbo leidimą, kuriame nurodoma, kad jis išduotas sezoninio darbo tikslais, kai trečiosios šalies piliečiui netaikomas vizos reikalavimas pagal Reglamento (EB) Nr. 539/2001 II priedą ir atitinkama valstybė narė jam netaiko to reglamento 4 straipsnio 3 dalies.

Perkeldamos šią direktyvą į savo nacionalinę teisę, valstybės narės joje numato a ir c punktuose nurodytus leidimus arba b ir c punktuose nurodytus leidimus.

2. Ilgesnio kaip 90 dienų buvimo atveju valstybės narės trečiųjų šalių piliečiams, kurie laikosi 6 straipsnio ir kurių atžvilgiu netaikomi 8 straipsnyje nustatyti pagrindai, išduoda vieną iš toliau nurodytų leidimų dirbti sezoninį darbą:

- a) ilgalaikę vizą, kurioje nurodoma, kad ji išduota sezoninio darbo tikslais;
- b) sezoninio darbuotojo leidimą arba
- c) sezoninio darbuotojo leidimą ir ilgalaikę vizą, jeigu pagal nacionalinę teisę reikalaujama atvykstant į teritoriją turėti ilgalaikę vizą.

Perkeldamos šią direktyvą į savo nacionalinę teisę valstybės narės joje numato tik vieną iš a, b ir c punktuose nurodytų leidimų.

3. Nedarant poveikio Šengeno *acquis* taikymui, valstybės narės nustato, ar prašymą turi pateikti trečiosios šalies pilietis ir (arba) darbdavys.

Valstybių narių pareiga nustatyti, ar prašymą turi pateikti trečiosios šalies pilietis, ar jo darbdavys, nedarant poveikio susitarimams, pagal kuriuos reikalaujama, kad procedūroje dalyvautų ir trečiosios šalies pilietis, ir (arba) jo darbdavys.

4. 2 dalies pirmos pastraipos b ir c punktuose nurodytą sezoninio darbuotojo leidimą išduoda valstybių narių kompetentingos valdžios institucijos, naudodamos Reglamente (EB) Nr. 1030/2002 nustatytą formą. Valstybės narės leidime nurodo, kad jis išduotas sezoninio darbo tikslais.

5. Ilgalaikių vizų išdavimo atveju valstybės narės vizos įklijoje skiltyje „pastabos“ nurodo, kad ji išduota sezoninio darbo tikslais pagal Reglamento (EB) Nr. 1683/95 priedo 12 punktą.

6. Valstybės narės gali spausdinta forma nurodyti papildomą informaciją, susijusią su sezoninio darbuotojo darbo santykiais, arba saugoti tokius duomenis elektronine forma, kaip nurodyta Reglamento (EB) Nr. 1030/2002 4 straipsnyje ir jo priedo a punkto 16 papunktyje.

7. Kai vizos reikalaujama tik atvykimo į valstybės narės teritoriją tikslu ir trečiosios šalies pilietis atitinka sąlygas, kad būtų išduotas sezoninio darbuotojo leidimas pagal 2 dalies pirmos pastraipos c punktą, atitinkama valstybė narė suteikia trečiosios šalies piliečiui visas galimybes gauti reikalingą vizą.

8. Ilgalaikės vizos, nurodytos 2 dalies pirmos pastraipos a punkte, išdavimas neapriboja valstybių narių galimybės išduoti išankstinį leidimą dirbti atitinkamoje valstybėje narėje.

13 straipsnis

Prašymai išduoti sezoninio darbuotojo leidimą

1. Valstybės narės paskiria valdžios institucijas, kurios yra kompetentingos priimti prašymus išduoti sezoninio darbuotojo leidimus, dėl jų priimti sprendimą ir išduoti minėtus leidimus.

2. Prašymas išduoti sezoninio darbuotojo leidimą teikiamas laikantis vienos prašymų pateikimo procedūros.

14 straipsnis

Buvimo trukmė

1. Valstybės narės nustato maksimalų sezoninių darbuotojų buvimo laikotarpį, kuris yra ne mažiau kaip penki mėnesiai ir ne ilgiau kaip devyni mėnesiai per bet kurią dvylikos mėnesių laikotarpį. Tam laikotarpiui pasibaigus, trečiosios šalies pilietis turi išvykti iš valstybės narės teritorijos, išskyrus atvejus, kai atitinkama valstybė narė yra išdavusi leidimą gyventi pagal nacionalinę teisę arba Sąjungos teisę kitais nei sezoninis darbas tikslais.

2. Valstybės narės gali nustatyti maksimalų laikotarpį bet kuriuo 12 mėnesių laikotarpiu, kurio metu darbdaviui leidžiama samdyti sezoninius darbuotojus. Tas laikotarpis yra ne trumpesnis nei pagal 1 dalį nustatytas maksimalus buvimo laikotarpis.

15 straipsnis

Buvimo laikotarpio pratęsimas arba leidimo dirbti sezoninį darbą atnaujinimas

1. Per 14 straipsnio 1 dalyje nurodytą maksimalų laikotarpį ir su sąlyga, kad laikomasi 5 arba 6 straipsnių ir netaikomi 8 straipsnio 1 dalies b punkte, 8 straipsnio 2 dalyje ir, jei taikoma, 8 straipsnio 4 dalyje nustatyti pagrindai, valstybės narės leidžia sezoniniams darbuotojams vieną kartą pratęsti savo buvimo laikotarpį, kai sezoniniai darbuotojai pratęsia darbo sutartį su tuo pačiu darbdaviu.

2. Valstybės narės gali pagal savo nacionalinę teisę nuspręsti leisti sezoniniams darbuotojams pratęsti darbo sutartį su tuo pačiu darbdaviu ir buvimo laikotarpį daugiau kaip vieną kartą, jeigu nėra viršijamas 14 straipsnio 1 dalyje nurodytas maksimalus laikotarpis.

3. Per 14 straipsnio 1 dalyje nurodytą maksimalų laikotarpį ir su sąlyga, kad laikomasi 5 arba 6 straipsnių ir netaikomi 8 straipsnio 1 dalies b punkte, 8 straipsnio 2 dalyje ir, jei taikoma, 8 straipsnio 4 dalyje nustatyti pagrindai, valstybės narės leidžia sezoniniams darbuotojams vieną kartą pratęsti jų buvimo laikotarpį siekiant įsidarbinti pas kitą darbdavį.

4. Valstybės narės gali pagal savo nacionalinę teisę nuspręsti leisti sezoniniams darbuotojams įsidarbinti pas kitą darbdavį ir pratęsti buvimo laikotarpį daugiau kaip vieną kartą, jeigu nėra viršijamas 14 straipsnio 1 dalyje nurodytas maksimalus laikotarpis.

5. 1–4 dalių tikslais valstybės narės priima sezoninio darbuotojo, priimto į šalį pagal šią direktyvą ir esančio atitinkamos valstybės narės teritorijoje, pateiktą prašymą.

6. Valstybės narės gali atsisakyti pratęsti buvimo laikotarpį arba atnaujinti leidimą dirbti sezoninį darbą, kai į atitinkamą laisvą darbo vietą būtų galima įdarbinti atitinkamos valstybės narės pilietį arba kitą Sąjungos pilietį, arba teisėtai valstybėje narėje gyvenantį trečiosios šalies pilietį. Ši dalis taikoma nepažeidžiant pirmenybės Sąjungos piliečiams principo, kaip nurodyta atitinkamos atitinkamų stojimo aktų nuostatose.

7. Valstybės narės atsisako pratęsti buvimo laikotarpį arba atnaujinti leidimą dirbti sezoninį darbą, kai pasiekta 14 straipsnio 1 dalyje nustatyta maksimali buvimo trukmė.

8. Valstybės narės gali atsisakyti pratęsti buvimo laikotarpį arba atnaujinti leidimą dirbti sezoninį darbą, jei trečiosios šalies pilietis pateikia tarptautinės apsaugos prašymą pagal Direktyvą 2011/95/ES arba jeigu trečiosios šalies pilietis pateikia apsaugos

prašymą laikydamasis nacionalinės teisės, tarptautinių įsipareigojimų ar atitinkamos valstybės narės praktikos.

9. 9 straipsnio 2 dalis ir 9 straipsnio 3 dalies b, c ir d punktai netaikomi sezoniniam darbuotojui, kuris teikia prašymą siekdamas įsidarbinti pas kitą darbdavį pagal šio straipsnio 3 dalį, kai tos nuostatos taikomos ankstesniam darbdaviui.

10. Trumpalaikės vizos galiojimo pratęsimo pagrindai yra reglamentuojami atitinkamos Vizų kodekso nuostatose.

11. Nedarant poveikio 8 straipsnio 1 daliai, sprendime dėl prašymo dėl pratęsimo arba atnaujinimo atsižvelgiama į konkrečias atvejo aplinkybes, įskaitant sezoninio darbuotojo interesus, ir tuo sprendimu laikomasi proporcingumo principo.

16 straipsnis

Palankesnių sąlygų pakartotiniam atvykimui sudarymas

1. Valstybės narės sudaro palankesnes sąlygas pakartotinai atvykti trečiųjų šalių piliečiams, kurie buvo priimti į tą valstybę narę sezoniniam darbui bent kartą per ankstesnius penkerius metus ir kurie kiekvienu buvimo laikotarpiu visapusiškai laikėsi pagal šią direktyvą nustatytą sąlygų, taikomų sezoniniams darbuotojams.

2. 1 dalyje nurodytas palankesnių sąlygų sudarymas gali apimti vieną ar daugiau priemonių, pavyzdžiui:

- a) darant išimtį reikalavimui pateikti vieną arba daugiau 5 arba 6 straipsnyje nurodytų dokumentų;
- b) išduodant vienu administraciniu aktu kelis sezoninio darbuotojo leidimus;
- c) taikoma paspartinta procedūra, siekiant priimti sprendimą dėl prašymo išduoti sezoninio darbuotojo leidimą arba ilgalaikę vizą;
- d) kai sprendžiama dėl prašymų ir beveik pasiektas priimamų asmenų skaičiaus limitas – prašymai dėl priėmimo dirbti sezoninį darbą nagrinėjami nustatant prioritetus, be kita ko, atsižvelgiant į ankstesnį priėmimą.

17 straipsnis

Darbdaviams taikomos sankcijos

1. Valstybės narės numato sankcijas darbdaviams, kurie neįvykdė savo įsipareigojimų pagal šią direktyvą, įskaitant neleidimą darbdaviams, kurie dideliu mastu nesilaikė savo įsipareigojimų pagal šią direktyvą, dirbinti sezoninius darbuotojus. Tos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos.

2. Valstybės narės užtikrina, kad tuo atveju, kai leidimas dirbti sezoninį darbą panaikinamas pagal 9 straipsnio 2 dalį ir 9 straipsnio 3 dalies b, c ir d punktus, darbdavio atsakomybei priklauso sumokėti sezoniniam darbuotojui kompensaciją pagal nacionalinėje teisėje nustatytas procedūras. Atsakomybė apima neįvykdytus įsipareigojimus, kuriuos darbdaviui būtų tekę vykdyti, jei leidimas dirbti sezoninį darbą nebūtų buvęs panaikintas.

3. Kai darbdavys yra subrangovas, pažeidęs šią direktyvą, ir kai pagrindinis rangovas ir tarpiniai subrangovai nepriėmė išsamaus patikrinimo įsipareigojimų, kaip apibrėžta nacionalinėje teisėje, pagrindiniam rangovui ir tarpiniam subrangovui gali būti:

- a) taikomos 1 dalyje nurodytos sankcijos;
- b) nustatytas įpareigojimas (kartu su darbdaviu arba vietoj jo) sumokėti sezoniniam darbuotojui priklausančią kompensaciją pagal 2 dalį;
- c) nustatytas įpareigojimas (kartu su darbdaviu arba vietoj jo) sumokėti sezoniniam darbuotojui uždelstus mokėjimus pagal nacionalinę teisę.

Valstybės narės, vadovaudamosi nacionaline teise, gali nustatyti griežtesnes atsakomybę reglamentuojančias taisykles.

18 straipsnis

Procedūrinės garantijos

1. Valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos priima sprendimą dėl prašymo išduoti leidimą dirbti sezoninį darbą. Kompetentingos valdžios institucijos kuo greičiau, bet ne vėliau kaip po 90 dienų nuo išsamaus prašymo pateikimo dienos, raštu apie sprendimą praneša prašymą pateikusiam asmeniui, laikydamosi atitinkamų nacionalinėje teisėje nustatytų pranešimo procedūrų.

2. Prašymų dėl buvimo laikotarpio pratęsimo ar leidimo atnaujinimo pagal 15 straipsnį atveju valstybės narės imasi visų pagrįstų priemonių, siekdamos užtikrinti, kad sezoninis darbuotojas dėl vykstančių administracinių procedūrų nebūtų priverstas nutraukti darbo santykių su tuo pačiu darbdaviu arba kad jam nebūtų užkirstas kelias pakeisti darbdavį.

Jeigu pratęsimo arba atnaujinimo procedūros metu baigia galioti leidimas dirbti sezoninį darbą, vadovaudamosi savo nacionaline teise valstybės narės leidžia sezoniniam darbuotojui būti jų teritorijoje, kol kompetentingos valdžios institucijos priims sprendimą dėl prašymo, jeigu prašymas buvo pateiktas to leidimo galiojimo laikotarpiu ir nėra pasibaigęs 14 straipsnio 1 dalyje nurodytas laikotarpis.

Kai taikoma antra pastraipa, valstybės narės gali, *inter alia*, nuspręsti:

- a) išduoti laikinus nacionalinius leidimus gyventi arba lygiaverčius leidimus, kol bus priimtas sprendimas;
- b) leisti sezoniniam darbuotojui dirbti iki kol bus priimamas tas sprendimas.

Prašymo dėl pratęsimo arba atnaujinimo nagrinėjimo laikotarpiu taikomos atitinkamos šios direktyvos nuostatos.

3. Jei prašymą pagrindžianti pateikta informacija ar dokumentai neišsamūs, kompetentingos valdžios institucijos per pagrįstą laikotarpį praneša prašymą pateikusiam asmeniui, kokia papildoma informacija reikalinga, ir nustato pagrįstą terminą tokiai informacijai pateikti. 1 dalyje nurodytas laikotarpis sustabdomas iki tol, kol kompetentingos valdžios institucijos gaus reikiamą papildomą informaciją.

4. Prašymą pateikusiam asmeniui raštu pranešama apie sprendimo, kuriuo prašymas išduoti leidimą dirbti sezoninį darbą skelbiamas nepriimtiniu arba kuriuo atmetamas prašymas išduoti leidimą dirbti sezoninį darbą arba atsisakoma pratęsti buvimo laikotarpį arba atnaujinti leidimą dirbti sezoninį darbą, priežastis. Apie sprendimo panaikinti leidimą dirbti sezoninį darbą priežastis raštu pranešama tiek sezoniniam darbuotojui, tiek, jei numatyta nacionalinėje teisėje, darbdaviui.

5. Sprendimą, kuriuo prašymas išduoti leidimą dirbti sezoninį darbą skelbiamas nepriimtiniu arba kuriuo atmetamas prašymas, atsisakoma pratęsti buvimo laikotarpį arba atnaujinti leidimą dirbti sezoninį darbą arba panaikinamas leidimas dirbti sezoninį darbą, galima apskųsti atitinkamoje valstybėje narėje pagal jos nacionalinę teisę. Rašytiniame pranešime nurodomas teismas arba administracinė institucija, kuriai gali būti pateiktas apeliacinis skundas, ir apeliacinio skundo pateikimo terminas.

6. Procedūrinės garantijos dėl trumpalaikių vizų yra reglamentuojamos atitinkamose Vizų kodekso nuostatose.

19 straipsnis

Mokesčiai ir išlaidos

1. Valstybės narės gali reikalauti sumokėti mokesčius už prašymų tvarkymą pagal šią direktyvą. Tokių mokesčių dydis neturi būti neproporcingas ar pernelyg didelis. Trumpalaikių vizų mokesčiai yra reglamentuojami atitinkamose Šengeno *acquis* nuostatose. Kai tuos mokesčius moka trečiosios šalies pilietis, valstybės narės gali nustatyti, kad jis turi teisę į tai, kad darbdavys kompensuotų tuos mokesčius pagal nacionalinę teisę.

2. Valstybės narės gali reikalauti, kad sezoninių darbuotojų darbdaviai sumokėtų:

- a) sezoninių darbuotojų kelionės iš kilmės šalies į darbo atitinkamoje valstybėje narėje vietą išlaidas ir kelionės atgal išlaidas;
- b) sveikatos draudimo, nurodyto 5 straipsnio 1 dalies b punkte ir 6 straipsnio 1 dalies b punkte, išlaidas.

Kai pagal šią dalį išlaidas sumoka darbdaviai, jiems neleidžiama tų išlaidų išsireikalauti iš sezoninio darbuotojo.

20 straipsnis

Būstas

1. Valstybės narės reikalauja įrodymų, kad buvimo laikotarpiu sezoninis darbuotojas turės būstą ir taip bus užtikrintas tinkamas gyvenimo lygis pagal nacionalinę teisę ir (arba) praktiką. Kompetentinga valdžios institucija informuojama apie bet kokią sezoninio darbuotojo būsto pakeitimą.

2. Kai dėl būsto pasirūpina darbdavys arba tai padaroma jam padedant:

- a) gali būti reikalaujama, kad sezoninis darbuotojas mokėtų nuomos mokesčių, kurio išlaidos negali būti pernelyg didelės, palyginti su jo grynuoju atlyginimu ir palyginus su atitinkamo būsto kokybe. Nuomos mokesčiai automatiškai nenu-skaitomas nuo sezoninio darbuotojo darbo užmokesčio;
- b) darbdavys sezoniniam darbuotojui pateikia nuomos sutartį arba lygiavertį dokumentą, kuriame aiškiai išdėstomos būsto nuomos sąlygos;
- c) darbdavys užtikrina, kad būstas atitiktų bendruosius sveikatos ir saugos standartus, galiojančius atitinkamoje valstybėje narėje.

21 straipsnis

Įdarbinimas per viešąsias įdarbinimo tarnybas

Valstybės narės gali nustatyti, kad sezoninių darbuotojų įdarbinimo funkcijas atlieka tik viešosios įdarbinimo tarnybos.

IV SKYRIUS

TEISĖS

22 straipsnis

Teisės, suteiktos pagal leidimą dirbti sezoninį darbą

12 straipsnyje nurodyto leidimo galiojimo laikotarpiu jo turėtojas turi bent jau šias teises:

- a) teisę atvykti į leidimą išdavusios valstybės narės teritoriją ir joje būti;
- b) teisę laisvai judėti visoje leidimą išdavusios valstybės narės teritorijoje, laikantis nacionalinės teisės;
- c) teisę dirbti konkretų darbą, dėl kurio išduotas leidimas, laikantis nacionalinės teisės.

23 straipsnis

Teisė į vienodų sąlygų taikymą

1. Sezoniniams darbuotojams turi būti taikomos vienodos sąlygos, palyginti su priimančiosios valstybės narės piliečiais, bent jau dėl:

- a) įdarbinimo sąlygų, įskaitant minimalų darbingą amžių, ir darbo sąlygų, įskaitant darbo užmokesčių ir atleidimą iš darbo, darbo valandas, atostogas ir poilsio dienas, taip pat su sveikata ir sauga darbo vietoje susijusių reikalavimų;
- b) teisės streikuoti ir imtis kolektyvinių veiksmų, laikantis priimančiosios valstybės narės nacionalinės teisės ir praktikos, bei asociacijų laisvės ir laisvės jungtis į sąjungas bei stoti į darbuotojams atstovaujančias organizacijas ar į bet kurias kitas organizacijas, kurių nariai yra konkrečios profesijos atstovai, įskaitant tokių organizacijų suteiktas teises ir privilegijas, įskaitant teisę derėtis ir sudaryti kolektyvines sutartis, nepažeidžiant nacionalinių nuostatų dėl viešosios tvarkos ir visuomenės saugumo;
- c) uždelstų mokėjimų, kuriuos turi sumokėti darbdaviai ir kurie susiję su nesumokėtu atlyginimu trečiosios šalies piliečiui;
- d) socialinės apsaugos sričių, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 883/2004 3 straipsnyje;
- e) galimybės naudotis prekėmis bei paslaugomis ir visuomenei prieinamų prekių bei paslaugų pasiūla, išskyrus apsirūpinimą būstu, nedarant poveikio laisvei sudaryti sutartis pagal Sąjungos ir nacionalinę teisę;
- f) įdarbinimo tarnybų teikiamų konsultavimo apie sezoninį darbą paslaugų;
- g) švietimo ir profesinio mokymo;
- h) diplomų, pažymėjimų ir kitų profesinės kvalifikacijos dokumentų pripažinimo pagal atitinkamą nacionalinę tvarką;

- i) mokesčių lengvatų, jei sezoninis darbuotojas mokesčių tikslais laikomas atitinkamos valstybės narės gyventoju.

Į trečiąją šalį persikeliantys sezoniniai darbuotojai arba trečiojoje šalyje gyvenantys maitintojo netekę tokių sezoninių darbuotojų šeimos nariai, kurie įgyja teises dėl sezoninio darbuotojo, gauna įstatymu nustatytas pensijas, grindžiamas ankstesne sezoninio darbuotojo darbo patirtimi ir įgytas pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 3 straipsnyje nurodytus teisės aktus, tokiomis pat sąlygomis ir tokio paties dydžio kaip atitinkamų valstybių narių piliečiai, kai jie persikelia į trečiąją šalį.

2. Valstybės narės gali apriboti vienodų sąlygų taikymą:

- i) pagal 1 dalies pirmos pastraipos d punktą, jų netaikant išmokų šeimai ir bedarbio pašalpų atveju, nedarant poveikio Reglamentui (ES) Nr. 1231/2010;
- ii) pagal 1 dalies pirmos pastraipos g punktą, taikydamos jas tik švietimui ir profesiniam mokymui, kuris yra tiesiogiai susijęs su konkrečiu darbu, ir neįtraukdamos stipendijų ir paskolų studijoms bei pragyvenimui, taip pat kitų stipendijų ir paskolų;
- iii) pagal 1 dalies pirmos pastraipos i punktą mokesčių lengvatų atžvilgiu, taikydamos jas tik tais atvejais, kai sezoninio darbuotojo šeimos narių, kuriems darbuotojas prašo skirti išmokas, registruota arba įprastinė gyvenamoji vieta yra atitinkamos valstybės narės teritorijoje.

3. 1 dalyje numatyta teisė į vienodų sąlygų taikymą neturi poveikio valstybės narės teisei panaikinti leidimą dirbti sezoninį darbą arba atsisakyti pratęsti jo galiojimą ar jį atnaujinti pagal 9 ir 15 straipsnius.

24 straipsnis

Stebėseną, vertinimą ir patikrinimą

1. Valstybės narės patvirtina priemones, kad būtų užkirstas kelias galimam piktnaudžiavimui ir taikomos sankcijos už šios direktyvos pažeidimus. Priemonės apima stebėseną, vertinimą ir atitinkamais atvejais tikrinimą pagal nacionalinę teisę arba administracinę praktiką.
2. Valstybės narės užtikrina, kad už darbo tikrinimą atsakingos tarnybos arba kompetentingos valdžios institucijos ir, kai numatyta nacionalinėje nacionalinių darbuotojų veiklą reglamentuojančioje teisėje, darbuotojų interesams atstovaujančios organizacijos galėtų pateikti į darbo vietą ir, darbuotojui sutikus, į būstą.

25 straipsnis

Skundų teikimo tvarkos supaprastinimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų sukurti veiksmingi mechanizmai, kuriais naudodamiesi sezoniniai darbuotojai galėtų pateikti skundus prieš savo darbdavius tiesiogiai arba per trečiuosius asmenis, kurie pagal jų nacionalinėje teisėje nustatytus kriterijus turi teisėtą interesą užtikrinti, kad būtų laikomasi šios direktyvos, arba per valstybės narės kompetentingą valdžios instituciją, jei ji numatyta pagal nacionalinę teisę.

2. Valstybės narės užtikrina, kad tretieji asmenys, kurie pagal jų nacionalinėje teisėje nustatytus kriterijus turi teisėtą interesą užtikrinti, kad būtų laikomasi šios direktyvos, sezoninio darbuotojo vardu arba jį remdami su jo sutikimu gali dalyvauti administraciniame arba civiliniame procese, išskyrus su trumpalaikėmis vizomis susijusias procedūras ir sprendimus, numatytame siekiant įgyvendinti šią direktyvą.

3. Valstybės narės užtikrina, kada sezoniniai darbuotojai turėtų tokias pačias galimybes kaip ir kiti darbuotojai, einantys panašias pareigas, pasinaudoti priemonėmis, kuriomis siekiama apsaugoti nuo atleidimo iš darbo ar kitokio priešiško darbdavio elgesio, jam sureagavus į įmonėje pateiktą skundą arba į teisinius procesinius veiksmus, kuriais siekiama užtikrinti šios direktyvos laikymąsi.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

26 straipsnis

Statistiniai duomenys

1. Valstybės narės Komisijai perduoda tokius statistinius duomenis: pirmą kartą išduotų leidimų dirbti sezoninį darbą skaičių ir, kiek įmanoma, trečiųjų šalių piliečių, kurių leidimo dirbti sezoninį darbą galiojimas buvo pratęstas, atnaujintas arba panaikintas, skaičių. Tie statistiniai duomenys suskirstomi pagal pilietybę ir, kiek įmanoma, pagal leidimo galiojimo laikotarpį ir ūkio sektorių.

2. 1 dalyje nurodyti statistiniai duomenys yra susiję su ataskaitiniais vienu kalendorinių metų laikotarpiais ir perduodami Komisijai per šešis mėnesius nuo ataskaitinių metų pabaigos. Pirmieji ataskaitiniai metai yra 2017 m.

3. 1 dalyje nurodyti statistiniai duomenys perduodami pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 862/2007 ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ 2007 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 862/2007 dėl Bendrijos migracijos statistikos ir tarptautinės apsaugos statistikos ir panaikinant Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 311/76 dėl statistinių duomenų rinkimo apie darbuotojus užsieniečius (OL L 199, 2007 7 31, p. 23).

27 straipsnis

Ataskaitų teikimas

Kas trejus metus, o pirmą kartą ne vėliau kaip 2019 m. rugsėjo 30 d. Komisija teikia Europos Parlamentui ir Tarybai šios direktyvos taikymo valstybėse narėse ataskaitą ir siūlo būtinus pakeitimus.

28 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip 2016 m. rugsėjo 30 d. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų nuostatų tekstus.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

29 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja kitą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

30 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms pagal Sutartis.

Priimta Strasbūre 2014 m. vasario 26 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

M. SCHULZ

Tarybos vardu

Pirmininkas

D. KOURKOULAS
